

Underlag för samråd

E22 Västervik-Skramstadbron Faunaåtgärder

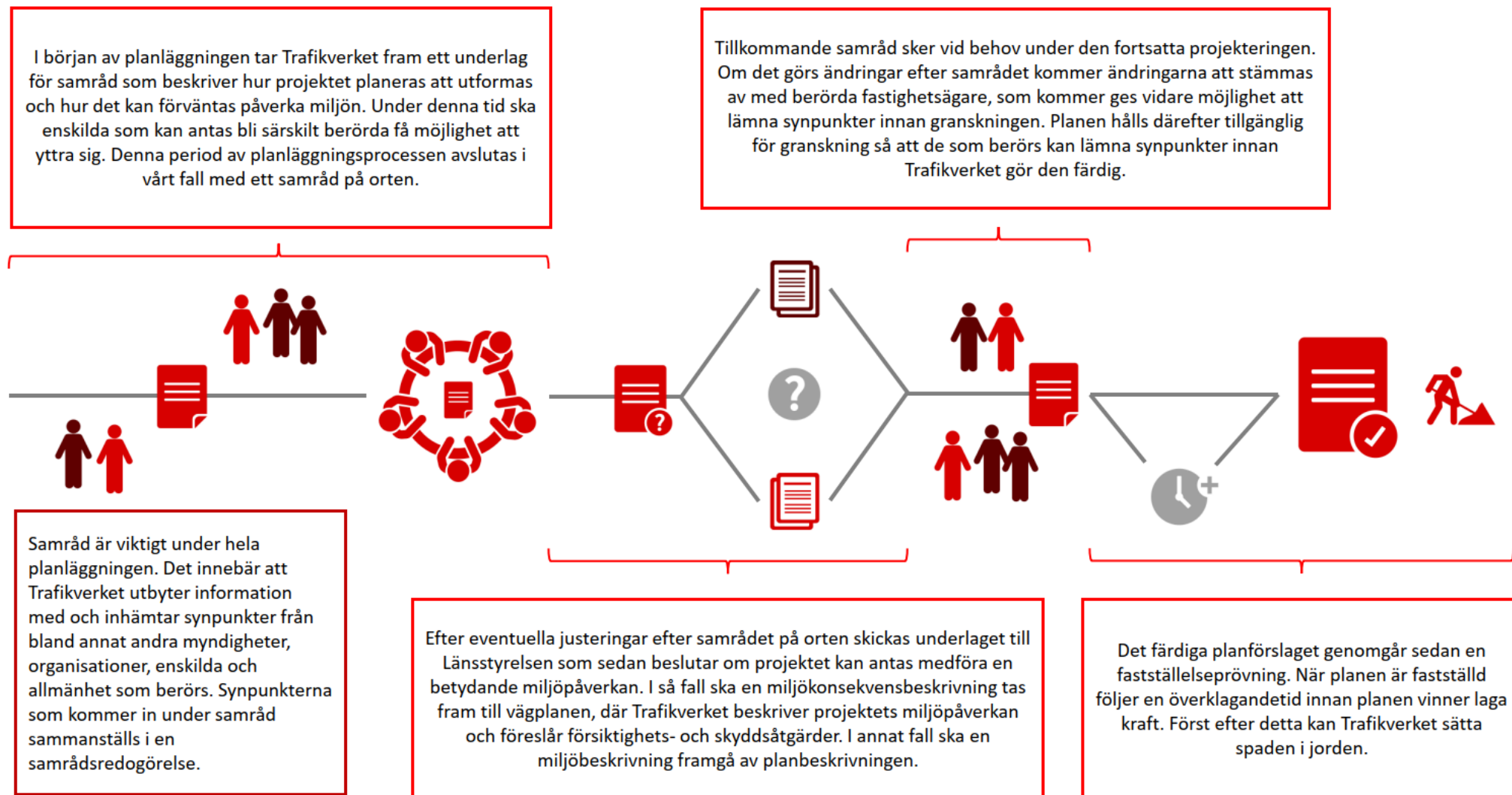
Inledning

Vägplanens huvuddrag

- Projektet omfattar sträckan E22 Västervik-Skramstadbron
- Inom projektet planeras följande åtgärder:
 - Faunastängsel med tillhörande viltuthopp
 - Faunapassage i plan med viltvarningssystem
 - Faunaanpassningar av befintliga byggnadsverk
 - Torrtrumma

Planläggningsprocessen

Vägplanens ändamål

- Projektets ändamål är att möjliggöra säkra passager för vilt samt att därmed även minska antalet viltolyckor.

Effektmål

- Åtgärden bidrar till det transportpolitiska hänsynsmålet miljö och i förlängningen de svenska miljökvalitetsmålen, specifikt Ett rikt växt- och djurliv. I viss mån även ökad trafiksäkerhet då viltolyckorna kommer att minska.

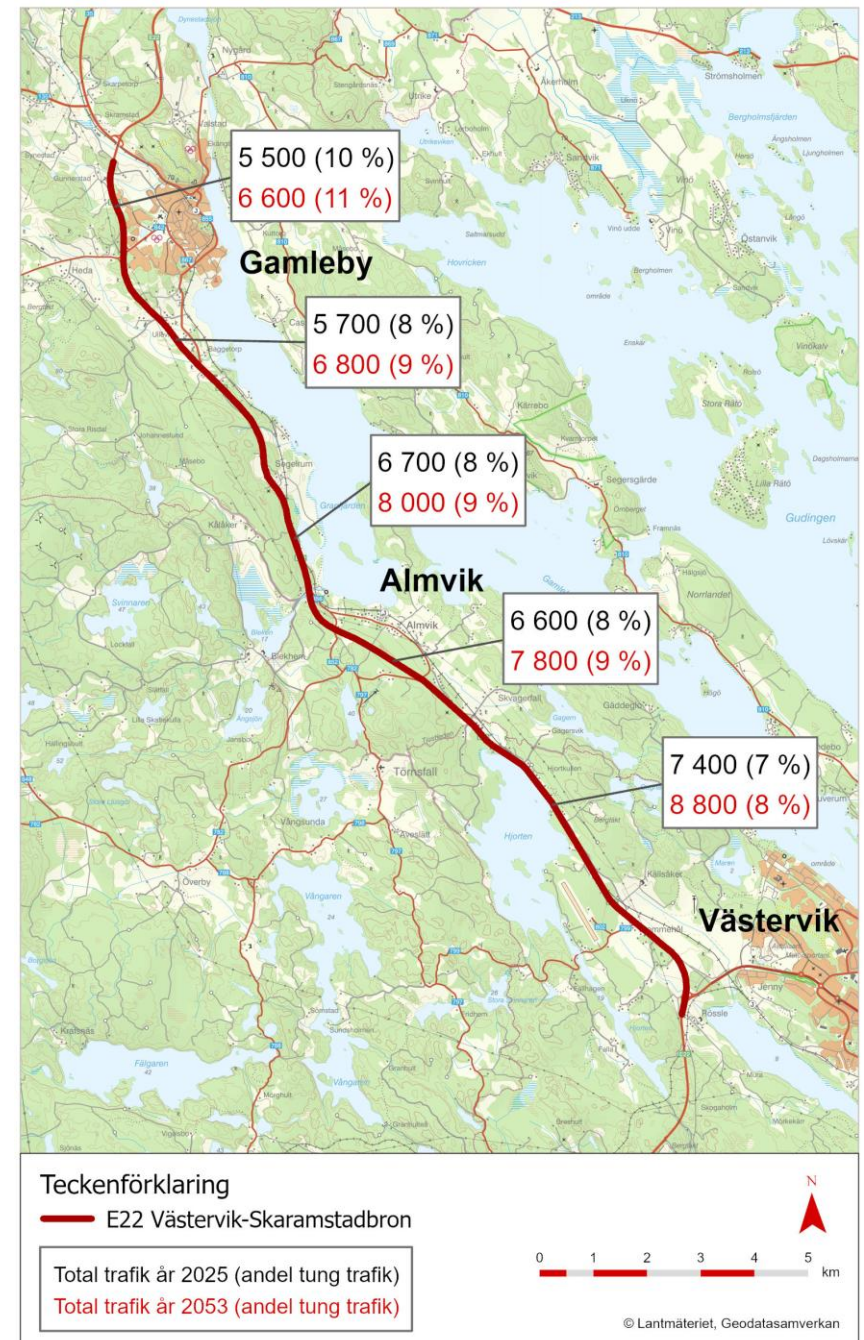
Projektmål

- Skapa möjlighet för vilt att säkert passera E22.
- Minska antalet viltolyckor på sträckan.
- Faunastängslet ska utformas på ett sätt som effektivt förhindrar att djur tar sig innanför stängslet, samtidigt som lösningen är kostnadseffektiv och anpassad efter lokala förutsättningar.
- Befintliga och nya passager för fauna ska utformas så effekten av åtgärderna maximeras på ett kostnadseffektivt sätt på respektive plats.

Förutsättningar

Trafikförutsättningar

- Sträckan Västervik-Skramstadbron är cirka 20 km lång
- Högsta tillåtna hastighet mestadels 100 km/h, 70 km/h förbi vissa korsningar
- Antal körfält varierar mellan 2+1 och 1+1
- Befintligt viltstängsel finns söder om trafikplats Västervik samt i höjd med och en bit norr om Almvik

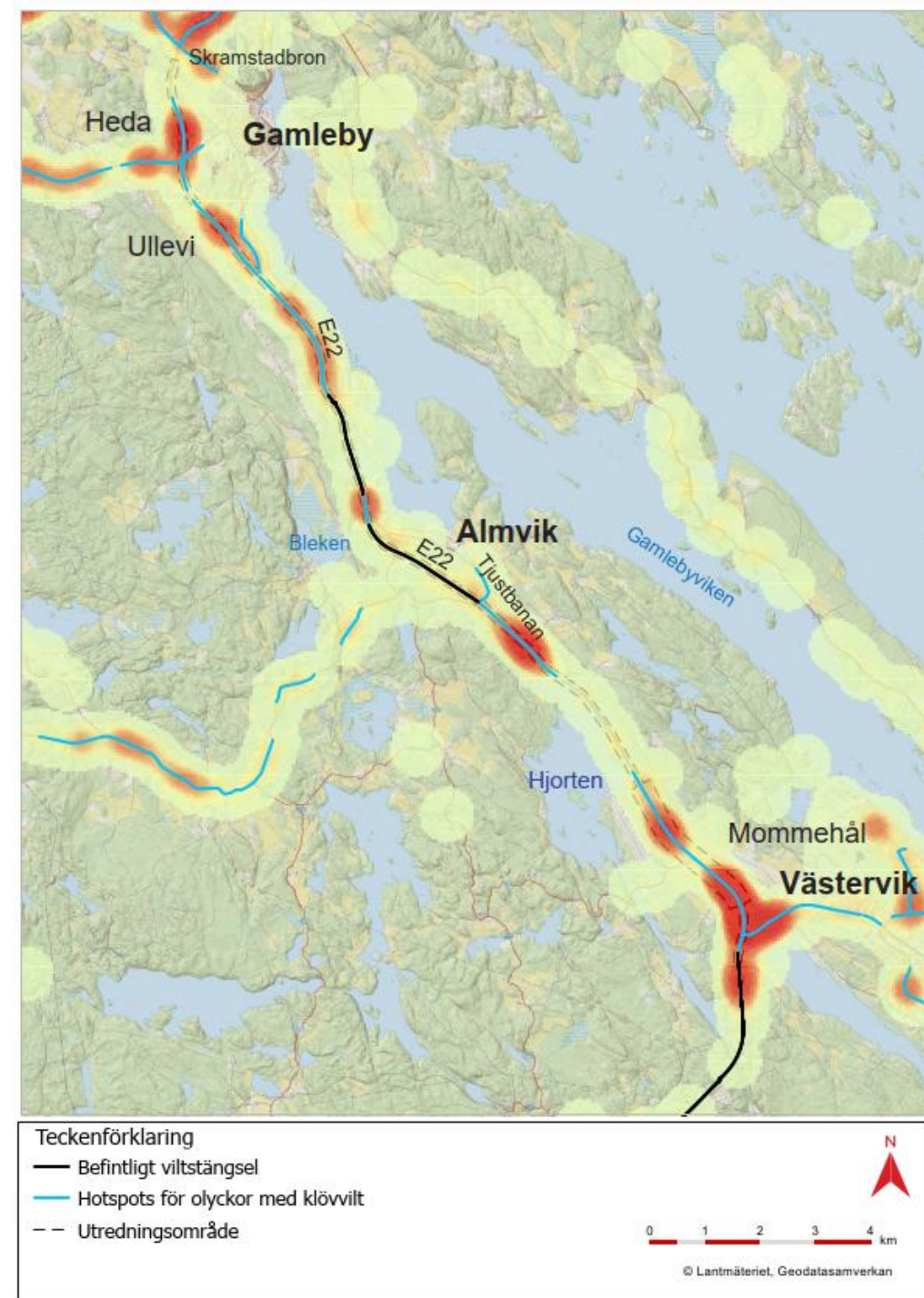
Kollektivtrafik & gång- och cykeltrafik

- Nio busshållplatser längs sträckan
 - Tjustbanan Västervik-Linköping löper parallellt med E22 mellan Västervik och Gamleby. Stationer i Västervik och Gamleby.
- Längs större delen av sträckan finns det möjlighet för oskyddade trafikanter att färdas längs mindre parallella vägar eller gång- och cykelvägar.
- Gång- och cykeltrafik bedöms förekomma i måttlig utsträckning längs de utbyggda gång- och cykelvägarna och de mindre parallella vägarna, särskilt i anslutning till bebyggelse och busshållplatser.

Viltolyckor

- Viltolyckor sker spritt längs hela sträckan.
 - Förhöjd frekvens av olyckor sydväst om Gamleby, söder om Almvik, vid Mommehål och Västervik
- Viltolyckor med rådjur är vanligast

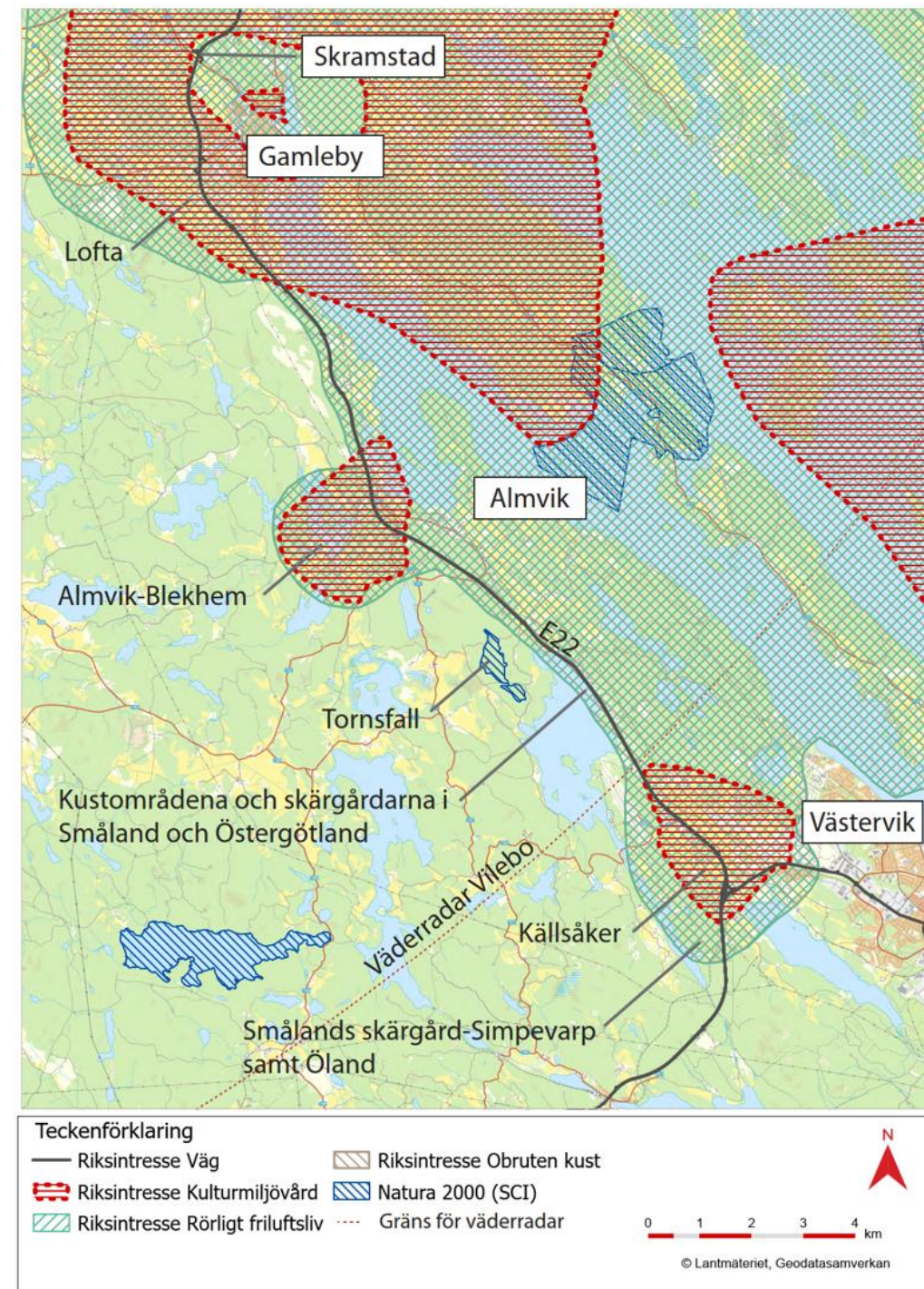
Landskapskaraktär

- Sjörikt sprickdalslandskap bestående av skog, jordbruk, tätorter/landsbygd och vattenlandskap som öster ut övergår till ett skärgårdslandskap
- Dalgångarna, tjustarna, löper från nordväst till sydost
- Omväxlande små- och storskaliga rum

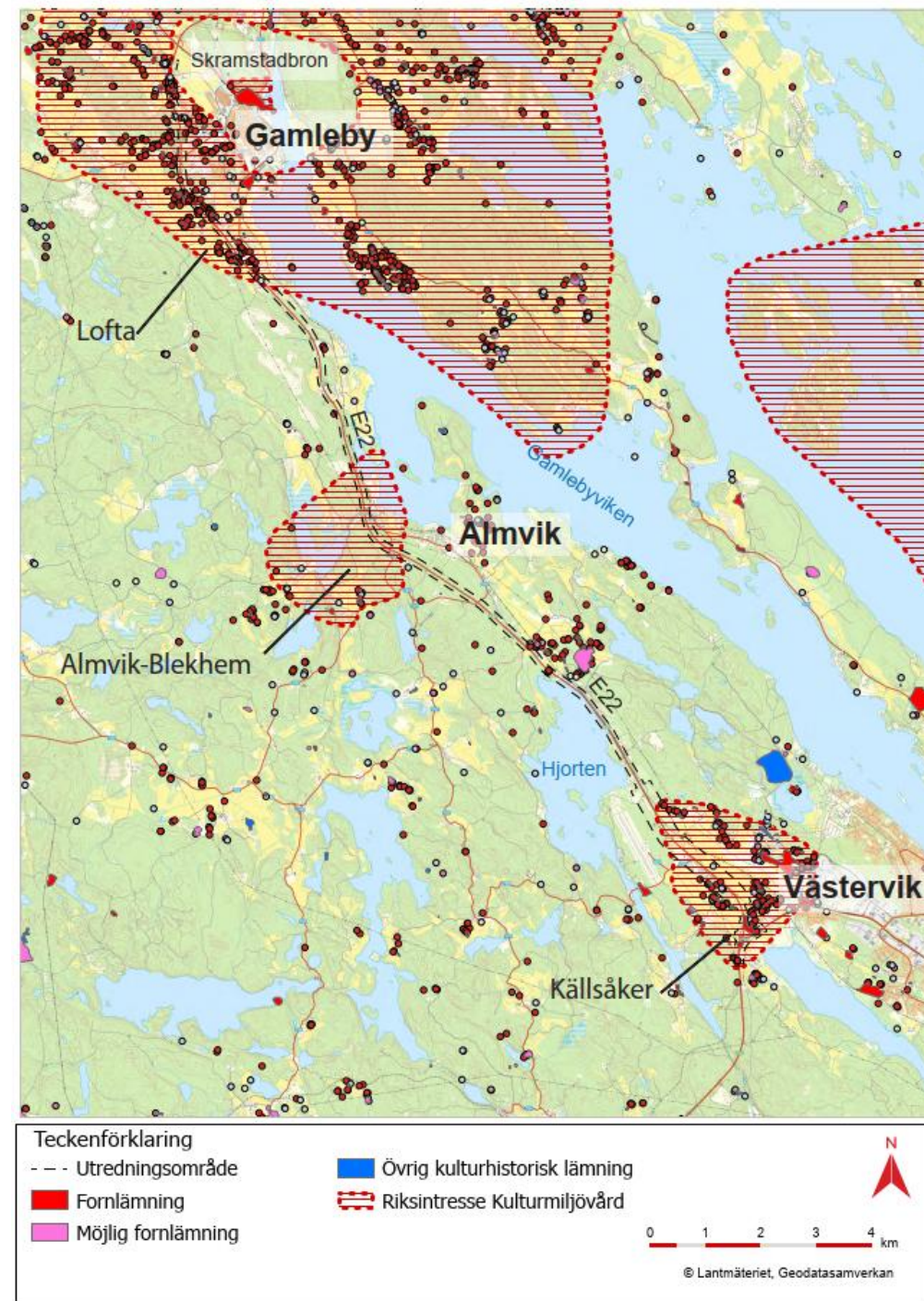
Riksintressen

- E22
- Kulturmiljö
 - Källsåker (monumentala gravrösen från flera epoker)
 - Almvik-Blekhem (industri- och herrgårdsmiljö)
 - Lofta (en av landets högsta koncentrationer av hällbilder)
- Rörligt friluftsliv
 - Kustområdena och skärgårdarna i Småland och Östergötland
- Obruten kust
 - Smålands skärgård-Simpevarp samt Öland
- Försvarsmakten
 - Påverkansområde väderradar Vilebo

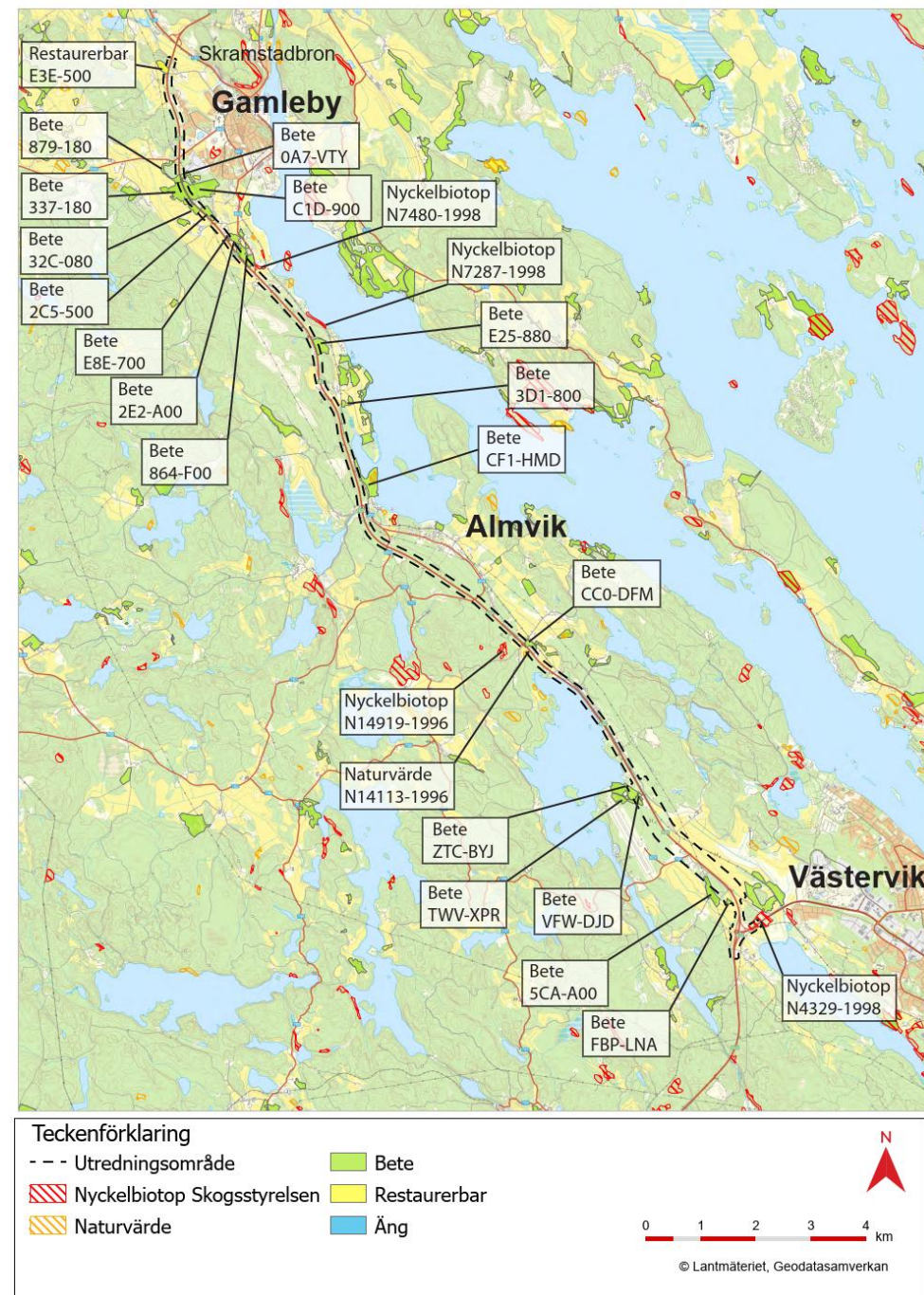
Kulturvården

- Riksintressen för kulturmiljövården
 - H91 Källsåker - Fornlämningsmiljöer med monumentala gravrösen från flera olika tidsepoker i påtagligt höjdläge och deras samband med befintliga bymiljöer som tillsammans visar på en bygd med särskilt lång kontinuitet.
 - H92 Almvik-Blekhem - En samlad industri- och herrgårdsmiljö där en mångfald av industribyggnader väl belyser verksamheten vid ett tegelbruk från mitten av 1800-talet och 100 år framåt. Bruket har ett tydligt visuellt samband med närliggande vattendrag och havsvik samt en historisk nära koppling till Blekhems egendom.
 - H95A Lofta – Förhistorisk bygd med landets största koncentrationer av hållbilder som visar på den stora betydelse som området haft under bronsålder och äldre järnålder
- Forn- och kulturlämningar
 - Utredningsområdet befinner sig i ett av Sveriges fornlämningstätaste trakter
- Västervik kommuns kulturmiljöprogram
 - Kommunen har pekat ut fyra huvudområden utmed sträckan, varav gränserna för tre av dem överensstämmer med riksintresseområdena. Kommunen har även pekat ut huvudområdet Skvagerfall-Almvik som ligger sydöst om riksintresset Almvik-Blekhem.

Naturvärden

- 4 av Skogsstyrelsen utpekade nyckelbiotoper
- 1 av Skogsstyrelsen utpekat naturvärde
- 19 områden som registrerats i Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering
- Strandskydd runt sjöar och vattendrag. Dessa planeras att inventeras i fält.
- Generellt biotopskydd, exempelvis stenmurar, småvatten, stenrösen, åkerholmar, alléer. Dessa planeras att inventeras i fält.
- 731 registrerade fynd av 92 olika skyddade arter inom eller i anslutning till utredningsområdet de senaste 25 åren.
 - 15 av dessa är fridlysta
- Naturvärdesinventering i fält planeras av naturvärdesobjekt, objekt som skyddas av det generella biotopskyddet, fridlysta arter samt särskilt skyddsvärda och skyddsvärda träd.

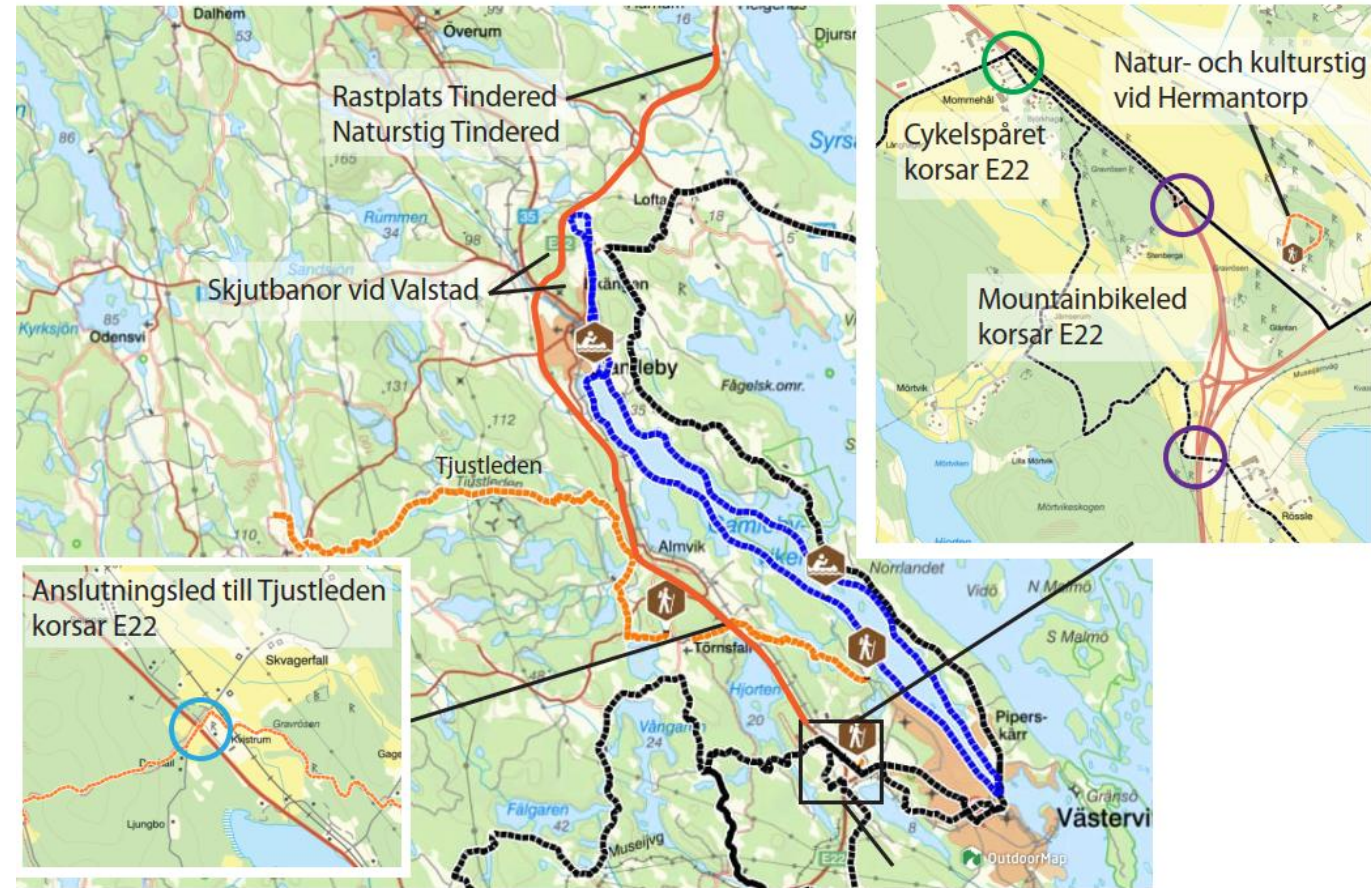

Invasiva arter

- En inventering ska göras av invasiva arter.
- I byggskedet ska massor som innehåller invasiva arter omhändertas på ett sätt så att de inte bidrar till spridning av arterna.

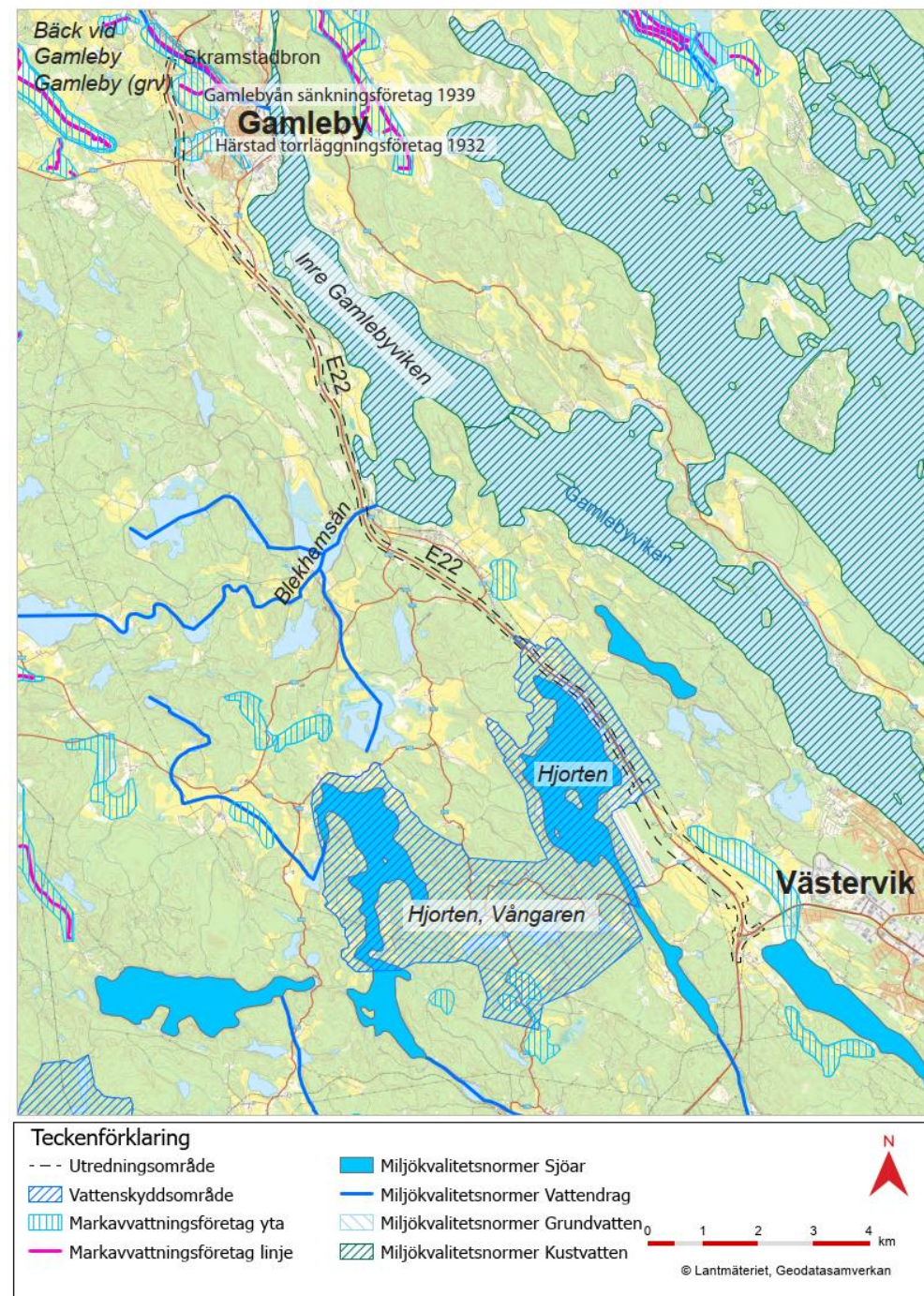
Rekreation och friluftsliv

- Cykelspåret
 - Cykelled som följer Sveriges kuster mellan Ystad och Haparanda
- Ankarsrum-Västervik mountainbikeled
 - Inspirerad av Tjusttrampet
- Vattenlandskapen bidrar till fiske, båtliv, badplatser
- Kajakleder
 - Gamlebyviken runt
- Vandringsleder
 - Törnsfall–Gagern–Marsbäcken, anslutningsled till Tjustleden
 - Natur- & Kulturstig vid Hermanstorp
 - Törnsfall – Almvik – Hallingeberg, Tjustleden etapp 5

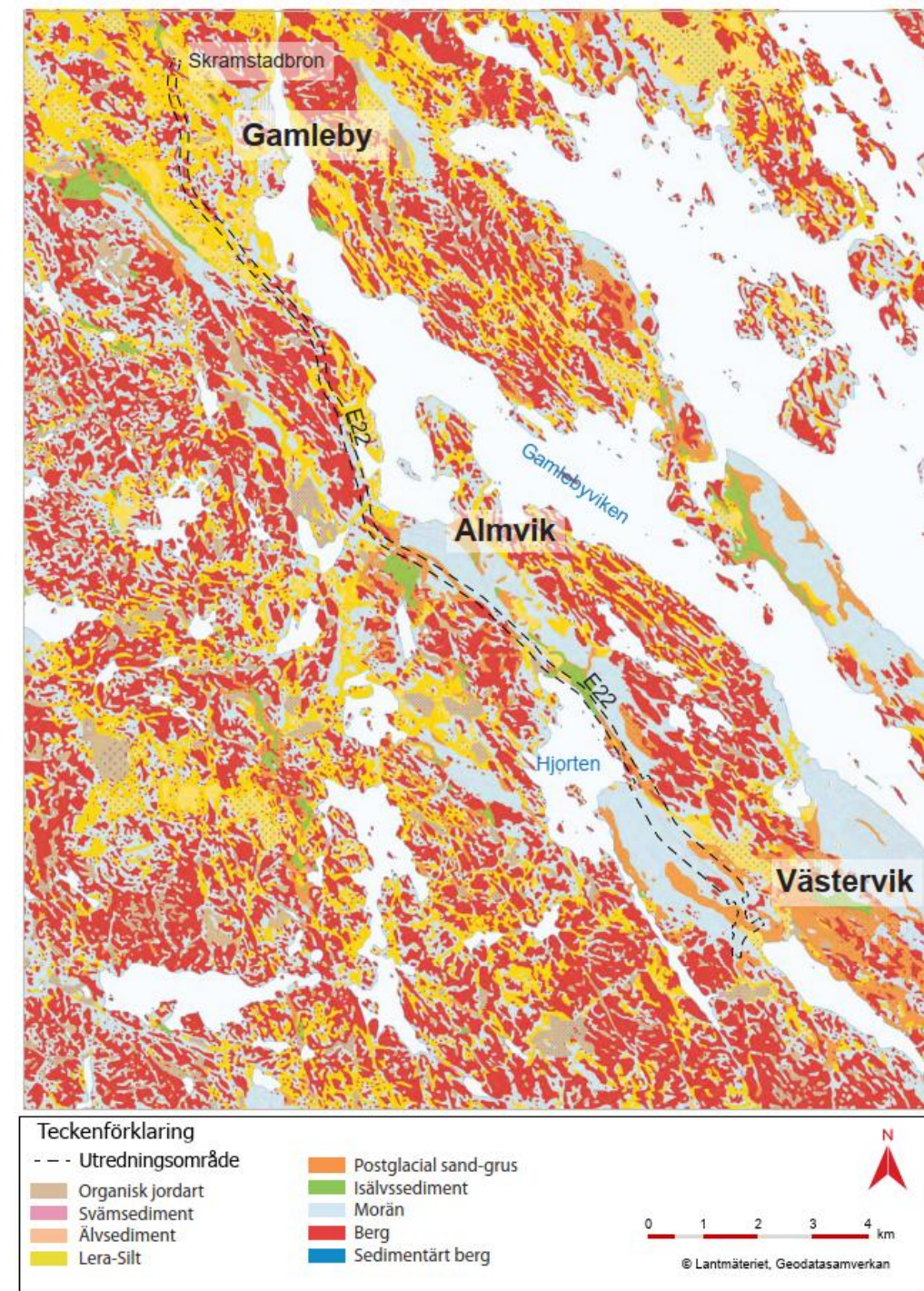
Yt- och grundvatten

- Vattenskyddsområde
 - Hjorten, Vångaren
- Vatten som omfattas av miljökvalitetsnormer
 - Hjorten
 - Blekhemsån
 - Bäck vid Gamleby: mynningen Gamlebyviken-Rummen
 - Gamleby (grundvatten)
 - Inre Gamlebyviken
- Markavvattningsföretag
 - Härstad torrläggingsföretag 1932
 - Gamlebyån sänkningsföretag 1939

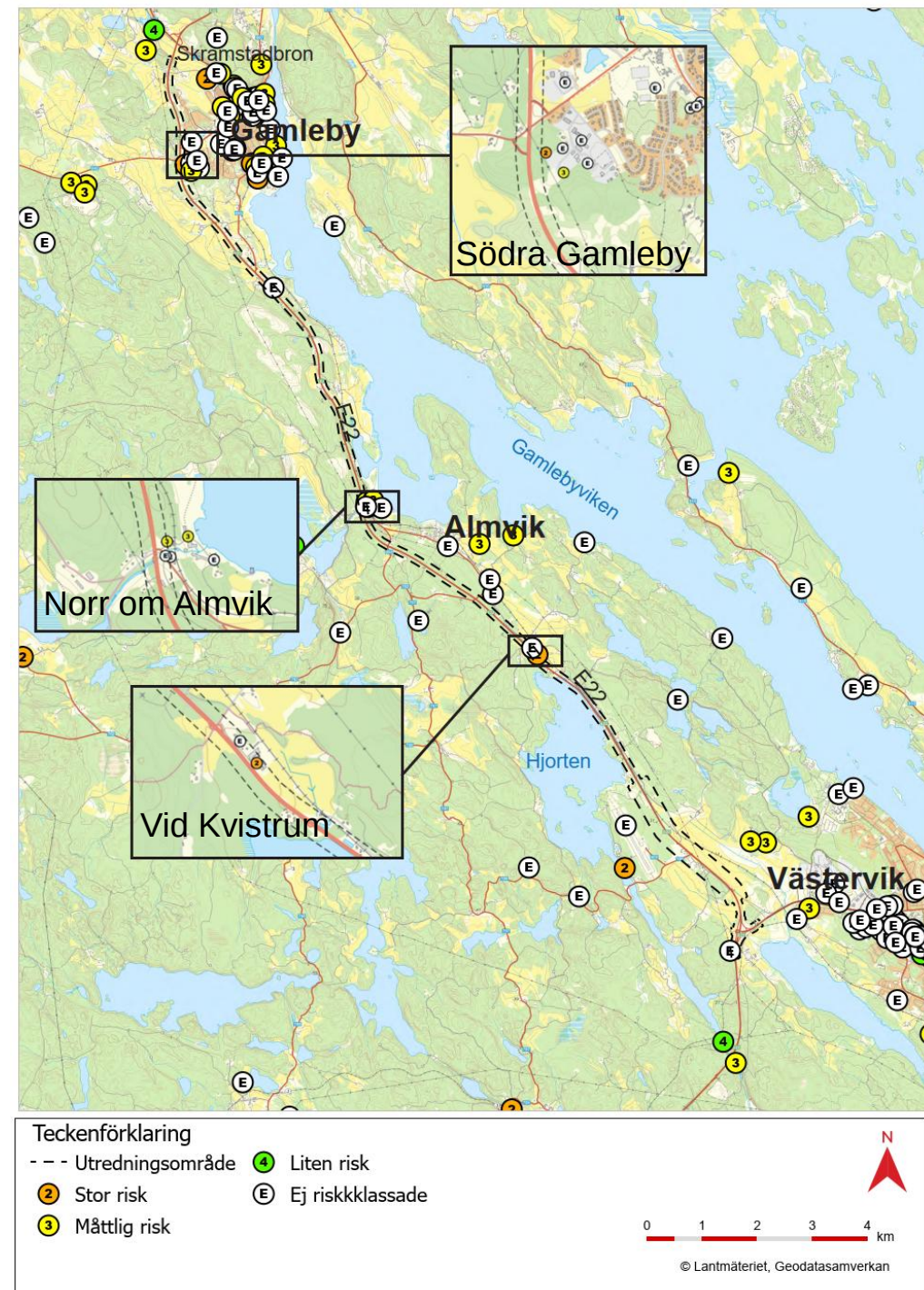
Geologi och geoteknik

- Jordarterna längs sträckan utgörs främst av berg med morän och olika typer av sand
- Jorddjup på 0 och 10 meter i den norra delen av sträckan
- Jorddjup upp till 50 meter mellan Västervik och Almvik

Förorenade områden

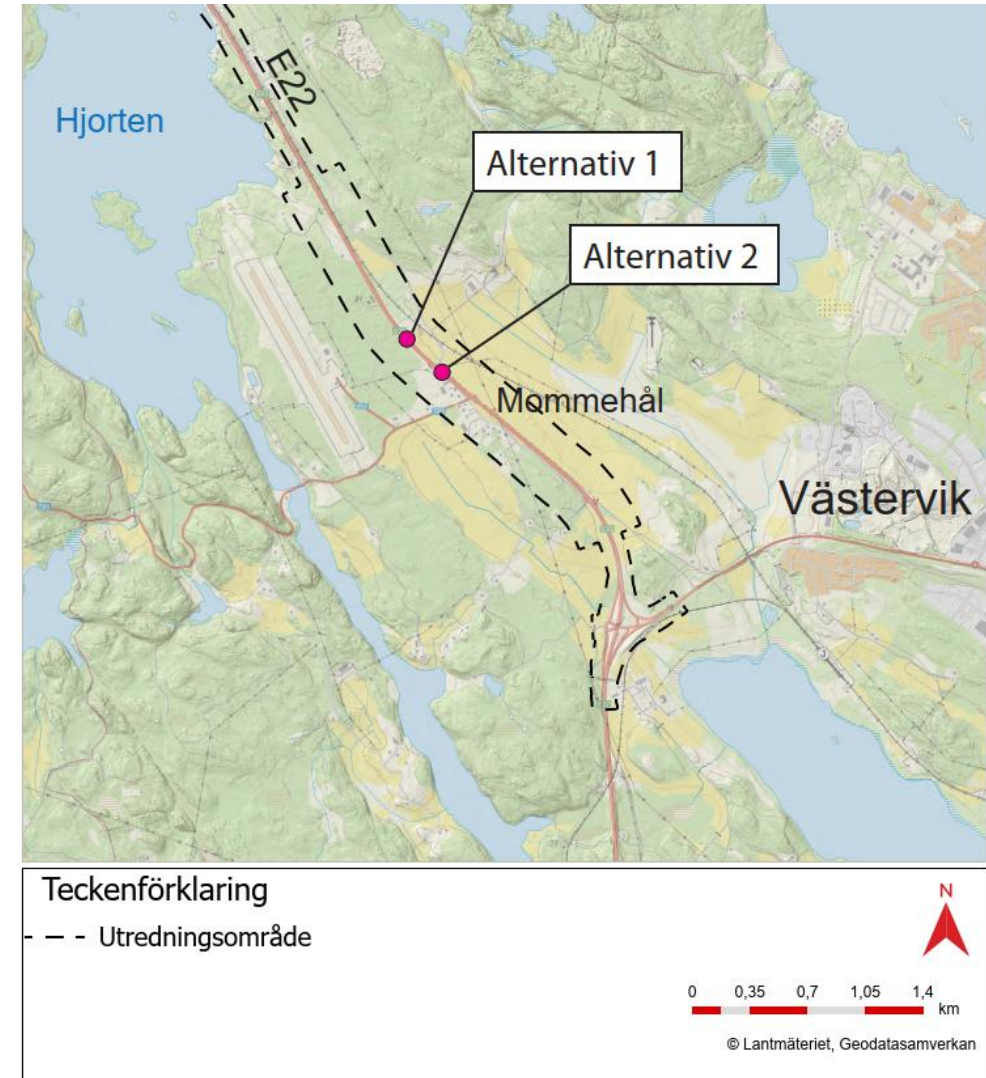
- Utpekade platser med potentiellt förorenad mark
 - Tidigare plantskola, sydväst om trafikplats Västervik, cirka 100 meter väster om E22 - Icke riskklassat objekt
 - Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel, vid Kvistum norr om sjön Hjorten, cirka 30 meter öster om E22 - Riskklass 2
 - Verkstadsindustrin med drivmedelshantering, vid Kvistum norr om sjön Hjorten, cirka 30 meter öster om E22 - Icke riskklassat objekt
 - Drivmedelshantering, vid norra infarten till Almvik, cirka 70 meter öster om E22 - Riskklass 3
 - Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel, vid norra infarten till Almvik, cirka 50 meter öster om E22 - Icke riskklassat objekt
 - Sågverk utan doppning/impregnering, vid norra infarten till Almvik, cirka 50 meter öster om E22 - Icke riskklassat objekt
 - Drivmedelshantering, söder om den södra infarten till Gamleby, cirka 30 meter öster om E22 - Icke riskklassat objekt
 - Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel, vid trafikplats Gamleby, cirka 100 meter öster om E22 - Riskklass 2

Planerade åtgärder

Lokalisering - Faunapassage för stora däggdjur

- Möjliga placeringar vid Mommehål har utretts
 - För att identifiera lämpliga platser för faunapassage i plan längs sträckan har ett antal kriterier utarbetats vilka legat till grund för det vidare arbetet:
 - Det ska vara möjligt att styra klövvilt till passagen.
 - Trafikanterna på E22 ska ha god sikt över passagen från båda körriktningarna.
 - Läget ska vara inom eller i direkt anslutning till befintlig sträcka med 70 km/h på E22
 - Det ska saknas bostadshus i direkt anslutning till passagen
 - Utifrån kriterierna har två möjliga placeringar för ny faunapassage i plan identifierats, se bilden till höger.
- Alternativ 1 förordas med motiveringen:
 - Alternativet bedöms vara det lämpligast ur viltsynpunkt då det är placerat i ett skogsbryn, vilket gör att förutsättningarna för att passagen ska få en hög nyttjandegrad bedöms vara gynnsamma.

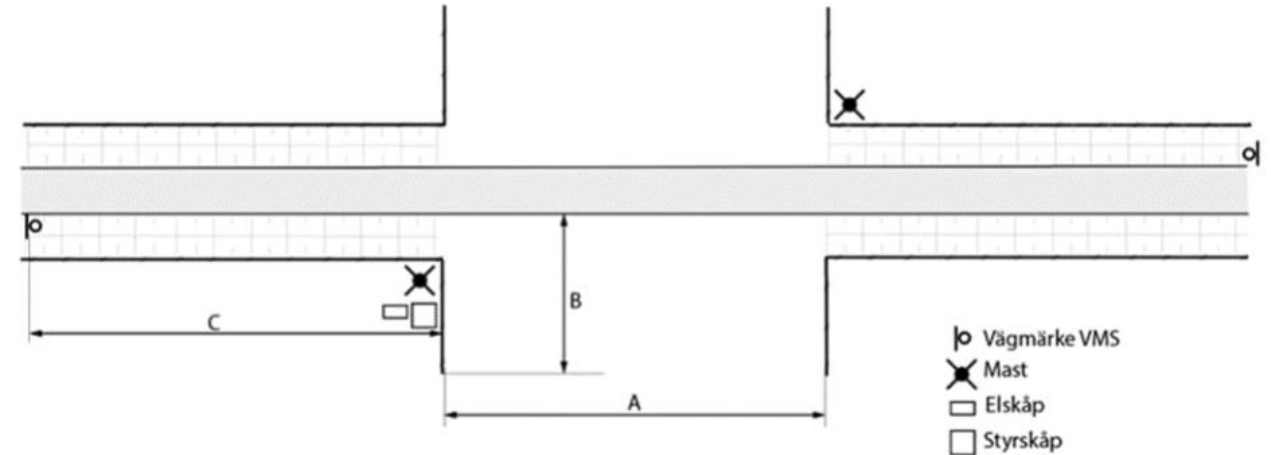
Faunapassage för stora däggdjur – Bortvalda alternativ

Utöver en faunapassage i plan vid Mommehål har fyra andra alternativ för faunapassage för stora däggdjur studerats

- **Faunabro vid Mommehål**
 - Den kringliggande terrängen är relativt flack vilket gör att det saknas bra terrängstöd för en planskild faunapassage. Alternativet har därför förkastat med motiveringen att det saknas tillräckligt terrängstöd intill vägen för att en planskild passage ska kunna konstrueras till en rimlig kostnad och med fullgod funktion för klövviltet.
- **Faunapassage i plan vid Mommehål – Alternativ 1**
 - Alternativet att bygga en faunapassage i plan vid Mommehål i läget för alternativ 2 (se föregående sida) har valts bort eftersom det ligger i direkt närhet till bebyggelse och cykelstråk, vilket bedöms medföra en sämre nyttjandegrad jämfört med alternativ 1.
- **Faunapassage i plan söder om Almvik**
 - Vid det aktuella läget är hastigheten på E22 100 km/h och det finns parallellvägar längs båda sidor av vägen. E22 går delvis också på bank. Alternativet har därför förkastats med motiveringen att det saknas förutsättningar att bygga en faunapassage i plan med hög nyttjandegrad och att det inte är önskvärt att införa en ny sträcka med 70 km/h längs E22.
- **Faunabro söder om Gamleby**
 - Mängden vilt som rör sig i området bedöms vara lägre än i området norr om Västervik och placeringen är lokaliserad i relativ närhet till bostadshus. Alternativet har därför förkastat med motiveringen att det bedöms saknas goda förutsättningar att bygga en faunabro med hög nyttjandegrad till en rimlig kostnad.

Utformning - Faunapassage i plan

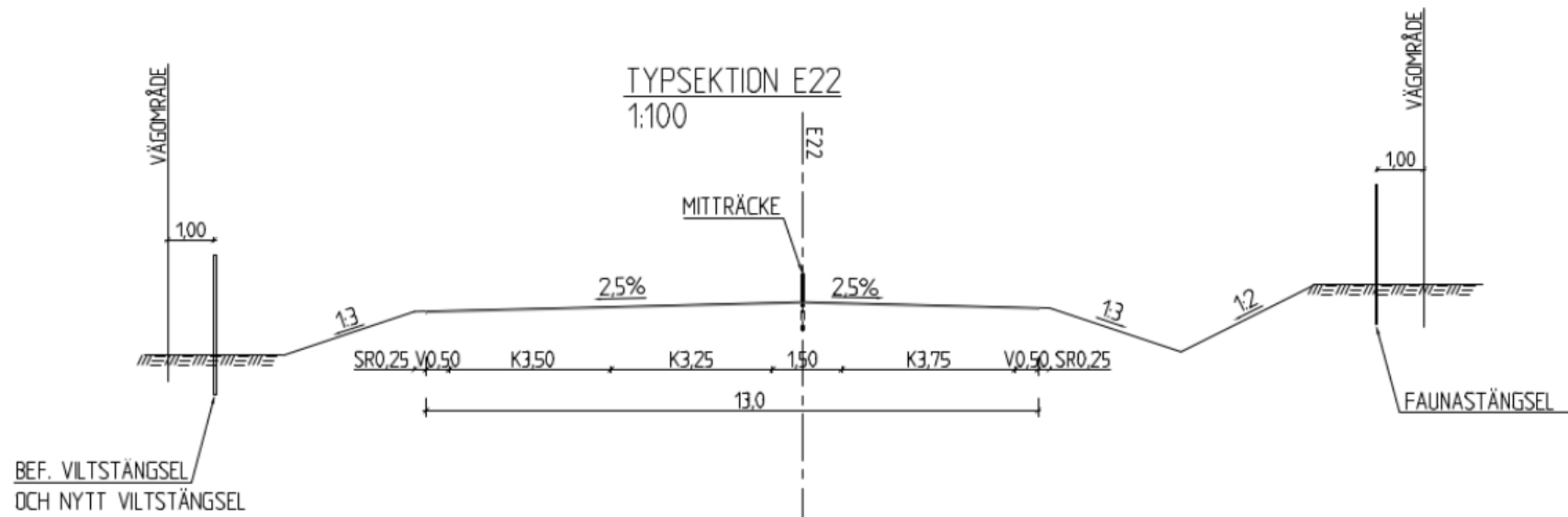
- Sikten ska vara god och det ska inte finnas vägräcken.
- Uthopp ska finnas för djur som kommit in på vägen.
- Bredden ska vara minst 30 meter och passagen ska vara bredare än den är lång med ett rekommenderat riktvärde på 0,8.
- Hastigheten ska vara lägre än 80 km/h.
- Området kring passagen ska siktröjas.
- Det får inte vara mer än ett körfält i vardera riktning.

Exempel på faunapassage i plan

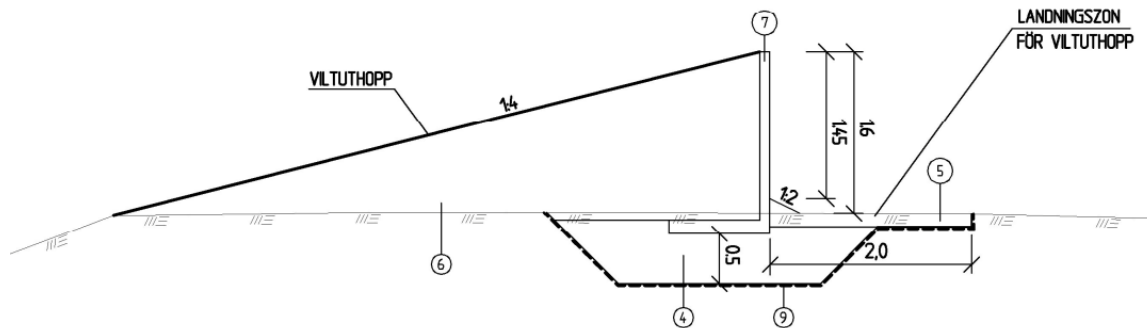
Faunastängsel

- Faunastängsel planeras längs hela E22
 - Indrag, färister eller grindar vid anslutande vägar.
 - Föreslagen placering av faunastängsel och utformning av anslutande vägar framgår av översiktsritningarna.

Viltuthopp

- Viltuthopp placeras där det finns öppningar i stängslet

Exempel på viltuthopp

Indrag, färist och grind

- Input om vart gånggrindar behövs tas emot under samrådet.

Exempel på färist (*bildkälla: färisten.se*)

Exempel på indrag av faunastängsel

Exempel på grind

Faunapassager för små- och medelstora djur

- Planeras längs djurens naturliga vandringsstråk längs vattendrag
 - Vattendrag vid Baggetorp (placering framgår av översiktsritningarna)
- Utformning av faunapassagen
 - Torrtrumma
 - Ska inte bli vattenfylld
 - Över nivå för medelhögvatten
 - Trumma ska minst ha en diameter på 0,6 m

Exempel på torrtrumma

Faunaanpassning av befintliga byggnadsverk

- Fyra befintliga passager under E22 planeras att faunaanpassas
 - Bro 8-868-1 vid Almvik
 - Kompletterande räckesfyllnad
 - Justerad stängsling vid passagen
 - Bro 8-809-1 norr om Almvik
 - Kompletterande räckesfyllnad
 - Ny stängsling vid passagen
 - Bro 8-849-1 vid Gamleby
 - Ny räckesfyllnad
 - Ny stängsling vid passagen
 - Sandtäckt botten i passagen
 - Bro 8-55-1, över Blekens utlopp vid Almviks station i Västervik
 - Nya utterhyllor

Bro 8-849-1 vid Gamleby som föreslås faunaanpassas

Bro 8-55-1 över Blekens utlopp vid Almviks station i Västervik som föreslås förses med utterhyllor

Effekter & konsekvenser

Effekter och konsekvenser

Faunaåtgärder

- Minskat antal trafikdödade djur
- Förbättrad trafiksäkerhet längs E22 genom minskning av antalet viltolyckor
- Faunastängsel förstärker vägens barriäreffekt och påverkar klövviltets rörelsemönster
- Faunapassage i plan, faunaanpassningar av befintliga byggnadsverk och torrtrumma minskar barriäreffekten för viltet
- Sammantaget positiva effekter för klövviltet

Landskap

- Begränsad landskapspåverkan från faunaåtgärderna

Naturmiljö

- En naturvärdesinventering i fält ska genomföras och utifrån resultatet av denna kommer effekterna och konsekvenserna för naturmiljö att bedömas. Vid behov kommer skyddsåtgärder övervägas för att minska den negativa påverkan.

Effekter och konsekvenser

Kulturmiljö

- I fornlämningsstäta områden kommer möjligheterna att anpassa faunastängslet så den negativa påverkan minimeras utredas.

Vatten

- Åtgärderna påverkar inte dagvattnets omfattning eller rening
- Faunastängsel utformas så att vattenflöden inte påverkas

Trafikverket bedömer att planerade åtgärder inte medför någon betydande miljöpåverkan.

Tillstånd och dispenser

Vissa åtgärder enligt fastställd vägplan är undantagna från prövning enligt miljöbalken. Detta gäller dispens från strandskydd, generellt biotopskydd och samråd enligt 12 kap. 6 §. Dessa frågor hanteras genom samråd i planeringsprocessen

Naturvärden

- Inventering ska genomföras för att identifiera naturvärden. Bedömning av behov av eventuella prövningar kommer göras utifrån inventeringsresultatet.

Kulturmiljö

- Tillstånd krävs enligt kulturmiljölagen om fornlämningar eller fornlämningsområden berörs

Vatten

- Förlängning av trummor i vattendrag klassas som vattenverksamhet (11 kap. miljöbalken)

Markförhandling och fastighetsfrågor

Markförhandlarens roll

- Trafikverkets representant vid markåtkomst- och ersättningsfrågor.
- Berörda markägare m.fl. ska bemötas på ett likabehandlande och rättssäkert sätt.

Förberedande arbeten

- Trafikverket och dess konsulter har rätt till tillträde på fastighet för: mätning och utstakning
 - grundundersökningar, t.ex. arkeologi, geoteknik
 - annan förberedande åtgärd
- Vid dessa arbeten ska
 - skador undvikas, om möjligt
 - träd ej skadas eller fällas, i trädgård, park eller liknande plantering
- Trafikverket meddelar fastighetsägare om åtgärd och beräknad tidpunkt för tillträde.
- Eventuella skador ska ersättas.

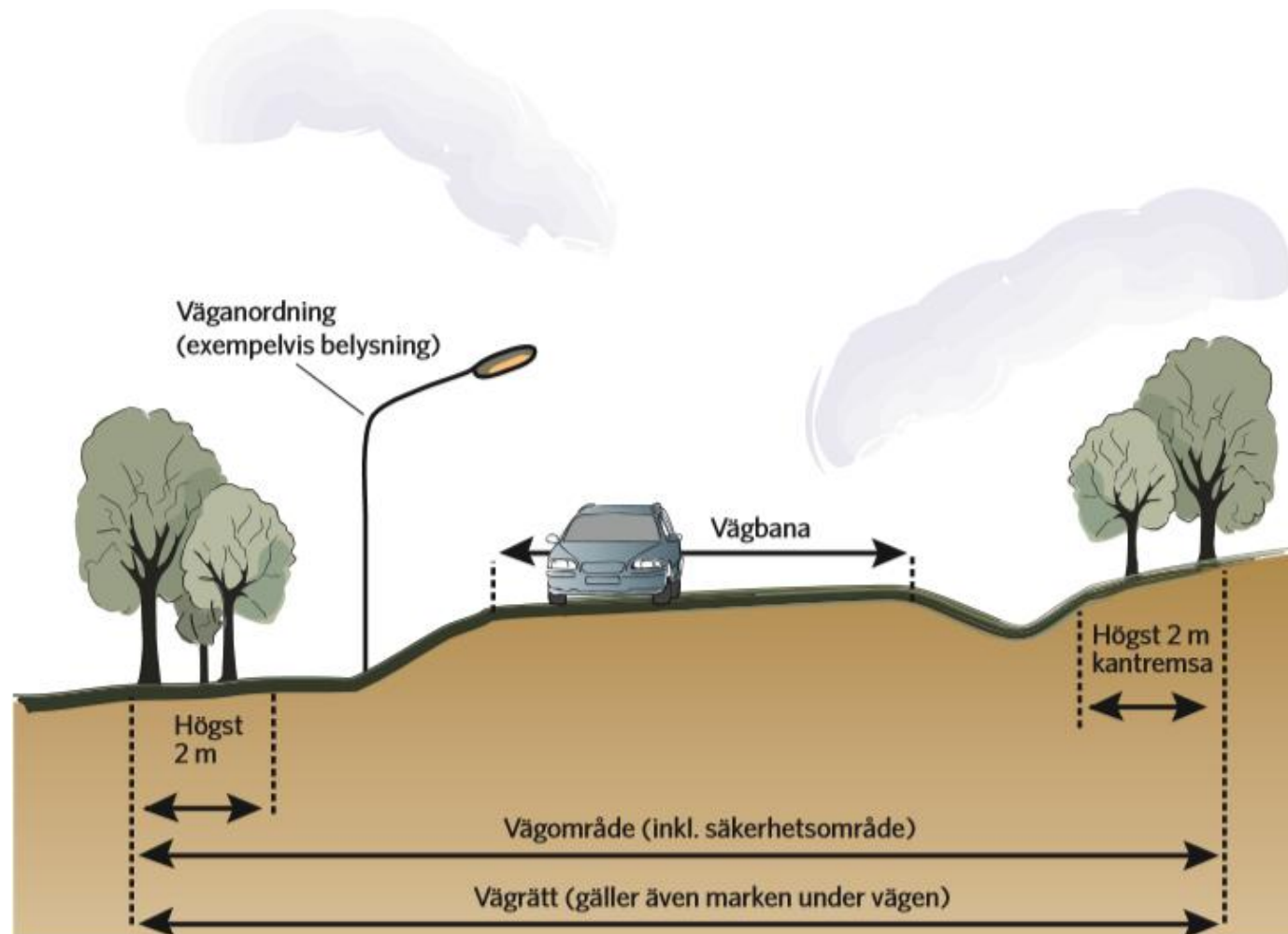

Markåtkomst - vägrätt

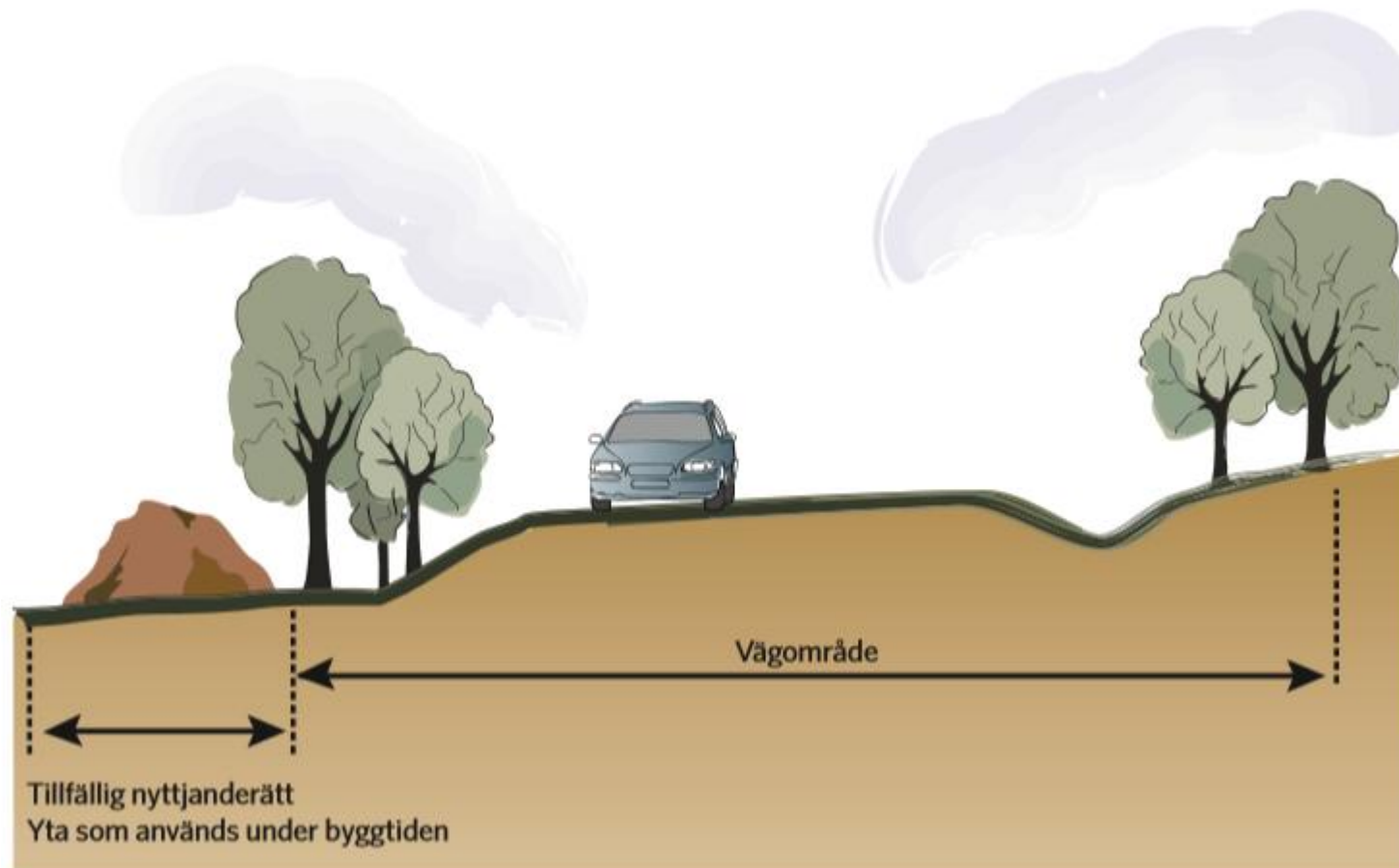
- Vägrätt uppkommer när väghållaren tar i anspråk mark för väg enligt en fastställd vägplan, det vill säga när vägens sträckning över fastigheten blivit utmärkt och vägarbetet påbörjats.
- Vägrätten är en rätt för väghållaren att nyttja den mark som behövs för vägen, samt att ta grus, berg och andra jordmassor inom vägområdet.
- Ingen förändring av fastighetsgränser.
- Vägrätten upphör när vägen dras in.

Utrymme som behövs för väg

Tillfällig nyttjanderätt – mark under byggtiden

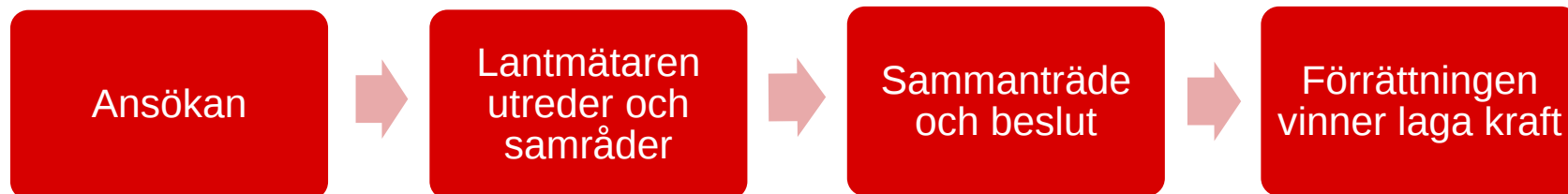
Olika typer av vägar

- Allmän väg
 - väg där stat eller kommun är väghållare
- Enskild väg
 - väg som inte är allmän väg. Väghållarna som har ansvar för de enskilda vägarna kan vara enskilda markägare eller organisationer.

Enskilda vägar

- Vid byggande av ny allmän väg eller ombyggnad av en befintlig väg kan även enskilda vägar påverkas.
- Beslut om de förändring av enskilda vägar som används av flera fastigheter hanteras av lantmäterimyndigheten.
- När en väg dras in från allmänt underhåll men behövs för enskild väg kan Trafikverket ansöka om lantmateriförrättning för att ordna det framtida underhållsansvaret

Enskilda vägar - utfarter

- Enskilda vägars anslutning till den allmänna vägen påverkas genom att de
 - stängs (kan följa av ett anslutningsbeslut i nytt läge)
 - ändras
- Beslutet tas av väghållningsmyndigheten, oftast efter det att vägplanen har vunnit laga kraft.
- Lantmäteriförrättning kan även här bli aktuellt.

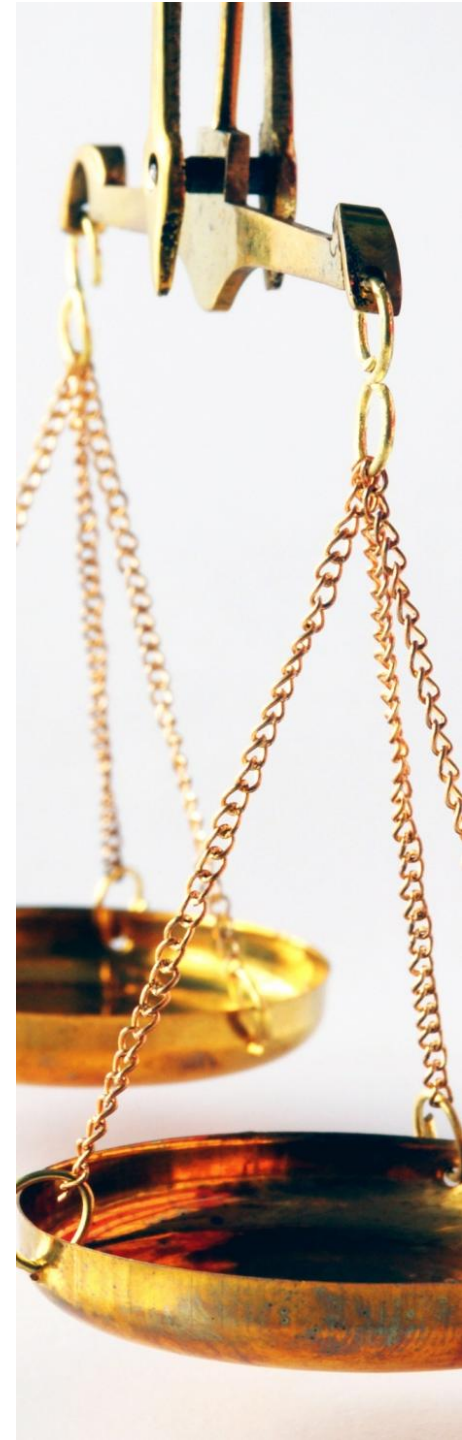

Besiktningar och gränsmarkeringar

- Byggnader och anläggningar besiktigas före byggstart om risk finns för skador.
- Befintliga gränsmarkeringar som riskerar att skadas mäts in före byggstart. Efter att bygget har färdigställts återutsätts skadade/förlorade markeringar av lantmäterimyndigheten.

Ersättning

- Rättssäkerhet = Lika inför lagen. Lika fall behandlas lika.
- Värdering av ersättning utgår från vedertagna normer och metoder.

Ersättning

- Vem kan få ersättning?
 - fastighetsägare
 - servitutshavare
 - nyttjanderättshavare, t.ex. jordbruksarrendatorer
- Vad ersätts?
 - markintrånget, dvs. minskningen av fastighetens marknadsvärde, påslag om 25 % på vissa utpekade delar
 - annan skada
 - uppräkningsindex och ränta
- Inlösen av fastighet
 - synnerligt men för fastigheten eller del därav

Reglering av intrång

- Trafikverket meddelar genom brev vilket datum marken kommer att tas i anspråk för vägutbyggnad.
- Intrånget regleras i allmänhet när vägen är färdigbyggd.
- Ersättningsbeloppet räknas upp med index och ränta från den dag marken togs i anspråk.

Ersättning

- Ersättningen hanteras inte vid fastställelse av planen.
- Om Trafikverket och berörda inte kommer överens om ersättningen kan frågan prövas av mark- och miljödomstolen.

Under byggtiden

- Vanligen förekommande störningar:
 - transporter och trafikomläggningar
 - buller
 - vibrationer
 - luftföroreningar (damm, avgaser)
 - tillfällig grundvattenpåverkan

Vid skador/störningar, kontakta Trafikverket

Ytterligare information

- Film "Väg och järnväg på min mark": [Väg eller järnväg på min mark - hur får jag ersättning? | Trafikverket - YouTube](#)
- Broschyrer om ny väg och järnväg, hur kan du påverka och få ersättning för mark:
[Väg eller järnväg på min mark : hur får jag ersättning?](#)

Synpunkter

Välkommen med synpunkter och frågor **senast 10/9**

Brev: Trafikverket, ärendemottagning
Investering
Box 810
781 28 Borlänge

Mejl: trafikverket@trafikverket.se

ange TRV 2025/135530

Magnus Karlsson
Projektledare, Trafikverket
magnus.s.karlsson@trafikverket.se

David Kjellgren
Markförhandlare, Trafikverket
david.kjellgren@trafikverket.se

TRAFIKVERKET